

■ Zaštita, očuvanje i prezentacija tradicijske kulturne baštine može se ostvariti „in situ“ ili formiranjem tzv. muzeja na otvorenom. U Hrvatskoj ovakav način očuvanja tradicijske baštine nije dovoljno zastupljen i niti izdaleka ne zadovoljava. Odnosi se to kako na broj, tako i na veličinu muzejskih ustanova toga tipa. Uz najveći, najstariji i najpoznatiji muzej na otvorenome, **Staro selo Kumrovec**, formiran je **Zavičajni muzej Donja Kupčina** te tradicijska okućnica s pet zgrada u **Velikom Trojstvu kod Bjelovara**. Kuća i pripadajući gospodarski objekti preseljeni su iz obližnjih naselja na novu lokaciju, sanirani su i djelomično rekonstruirani. Opremljeni su tradicijskim inventarom i novi su sadržaj u edukaciji i kulturnom turizmu kraja.

Da bi se moglo pristupiti konzervatorskoj obnovi neke zgrade, prethodno je potrebno ispuniti preduvjete, kojih je podosta. To su: financijska sredstva, konzervatorska i tehnička dokumentacija, čisti vlasnički odnosi, uspješna koordinacija s imaoцем, potrebna participacija, izvoditelj s licencom, zakonom pro-

Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Slavenskom Brodu

NOVI PRILOZI POZNAVANJU POVIJESNOG NASLJEĐA I KULTURNIH DOBARA BRODSKOG POSAVLJA

Baština - info

INFORMATIVNO-EDUKATIVNI IZBOR IZ STRUČNIH MATERIJALA ARHIVA MINISTARSTVA KULTURE (258)

Baština i zajednica (VII. dio)

stručnim vodstvom Restauratorskog zavoda Hrvatske (danas Hrvatski restauratorski zavod) i Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture (danas Konzervatorski odjel u Zagrebu). Zgrada je sanirana od temelja do krova, a revitalizirano je i mlarenje. Objekt je do danas održavan i pristupačan je javnosti, uz ve-

što je četrdeset godina bila zapuštena, spašena je u zadnji tren od potpune destrukcije, razgrađivanja i truljenja. Mlada obitelj, treća generacija vlasnika, zdušno je pristupila njezinoj obnovi i uređenju za stanovanje. Zahvati su obuhvatili sanaciju ziđa prizemne zone, rekonstrukciju trijema i zaštitnih krovčića, zamjenu dotra-

Piše: Željka Perković,
diplomirani inženjer
arhitekture,
pročelnica

navedeni preduvjete ne mogu ispuniti. Poznato je da manji broj zgrada obnove sami vlasnici no, nažalost, vrlo rijetko sa zadovoljavajućim, a većinom s nega-

Ambijent se može ostvariti preseljenjem tradicijskih zgrada na novu lokaciju (Donja Kupčina) kao i izvođenjem obnove "in situ" (naselje Orljak)

Izgled tradicijskog mlina-vodenice obitelji Banić nekada i danas

Tipična turopoljska tradicijska zgrada - kuća obitelji Robić prije i poslije obnove "in situ"

pisani nadzor, odgovarajući materijali, prihvatljiva tehnologija, relativno kratki građevinski rokovi i drugi zakonom propisani preduvjete. Jedna od prvih i detaljnijih obnova bila je na **mlinu obitelji Banić** u podsljemenskom naselju Gračanski Ribnjak. Provedena je 1985. godine pod

liku skrb i ljubav druge i treće generacije obitelji Banić. Jedna od rijetko uspješno obnovljenih kuća "in situ" jest kuća **katnica obitelji Robić**. Smještena je u Turopolju, u naselju Buševac, uz prometnicu koja povezuje Sisak i Veliku Goricu. Nakon

jalih podova, stropova i stolarije, obnovu krovne konstrukcije i prepokriivanje krova biber crijepom. Interijer je minimalno adaptiran za suvremeno korištenje ugradnjom sanitarija. Okućnica je također uređena u skladu s turopoljskom tradicijskom okućnicom te je obnovljen bunar s krovštem i kolotutom za vađenje vode. Uz bunar je očuvano staro pojilo za blago. Cijela je parcela oplemenjena tradicijskim raslinjem, a po njezinom rubu izvedena je ograda od piljenih letvica. Radovi su provedeni u razdoblju od 2008. do 2010. godine.

Unatoč činjenici da je kvalitetna i stručno utemeljena obnova zahtjevan, skup i dugotrajan proces s puno zapreka, ipak je obnovljen nemali broj zgrada narodnoga graditeljstva. Međutim, pitanje je što se događa sa zgradama za koje se

ktivnim, lošim pa često i karikaturnim rezultatima. Osim navedene problematike, koja redovito prati proces obnove, posljednjih godina zabrinjavaju pojave kao što su dislociranja tradicijskih zgrada izvan mikroregije, pa čak i izvan kulturnog areala te razgrađivanje radi izvoza u inozemstvo.

Takve bi se pojave trebale zaustaviti što prije kako ne bi došlo do gubljenja graditeljskoga identiteta pojedinoga kraja, pa i cijele države, jer je zadaća konzervatora, kao i drugih djelatnika sudionika zaštite, da osim rada na "redovitim stručnim poslovima" rade i na stalnom traganju, iznalaženju mjera za poboljšanje sustava čuvanja baštine kao npr. zakonskim odredbama koje bi adekvatno odgovorile na "nove" oblike devastacije. **(nastavlja se)**